

Társadalmi mozgások a Balaton Kiemelt Térségben

Fekete Károly
kutatásvezető

Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség
Nonprofit Kft. Társadalomtudományi Kutatócsoport

A BALATON MOBILITÁSA

Szakmai konferencia

2025. május 17.

Balatonfüred

Nem csak a turizmus?!

A „KIEMELT” JELLEG EGYES ASPEKTUSAI

A hét bő esztendő (2014-2020) – és tovább...?

2014-2020 UNIÓS PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK:

- Valós kiemelt térségi szerep a fejlesztéspolitikában
- 1821/2015, majd 1861/2016. Kormányhatározat – dedikált térségi források
- **Egy főre jutó kifizetett támogatás az országos átlag 1,7-szerese**
- ERFA + ESZA: 471 Mrd Ft kifizetett támogatás
- EMVA: 73 mrd Ft kifizetés

2021-2027: 2025 februárig 37 Mrd Ft kifizetés (ERFA+ESZA) – **NUTS szintek között középmezőny!**

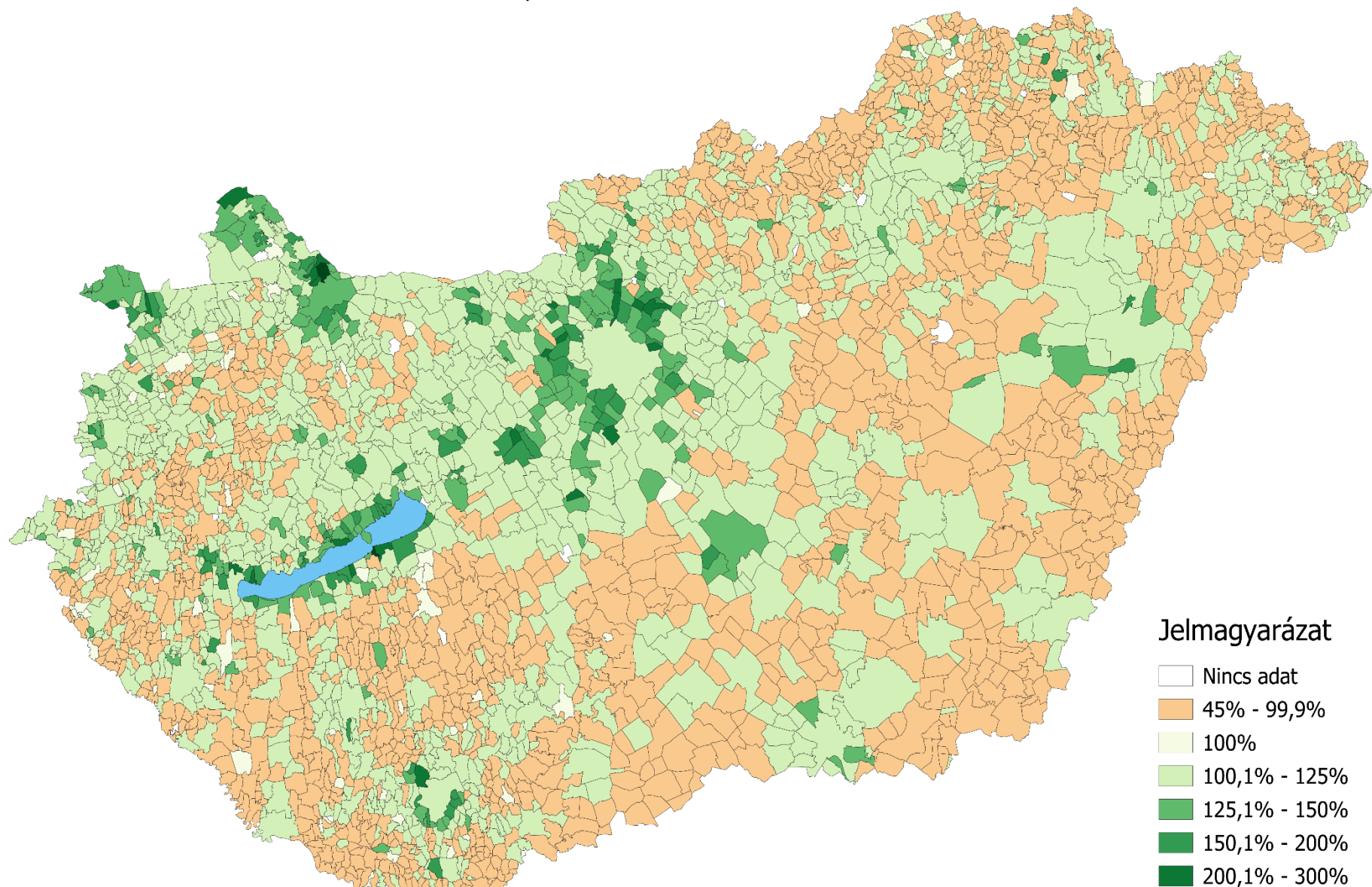
MAGYAR FALU PROGRAM

- 172 jogosult BKÜ település mindegyike részesült MFP forrásban
- 2019 – 2024 **~20 Mrd Ft támogatás**
- A parti települések és a 2000 lakos fölötti települések felülreprezentáltak, támogatások összegében – de az egy lakosra jutó támogatásokban az aprófalvak emelkednek ki

BFT TÁMOGATÁSOK (2014-2024) összértéke: ~ 8 mrd Ft

- Az egy lakosra jutó értékek szerint az aprófalvak a fő kedvezményezettek
- Döntően kisléptékű településfejlesztés (néhány milliós nagyságrendű projektek)

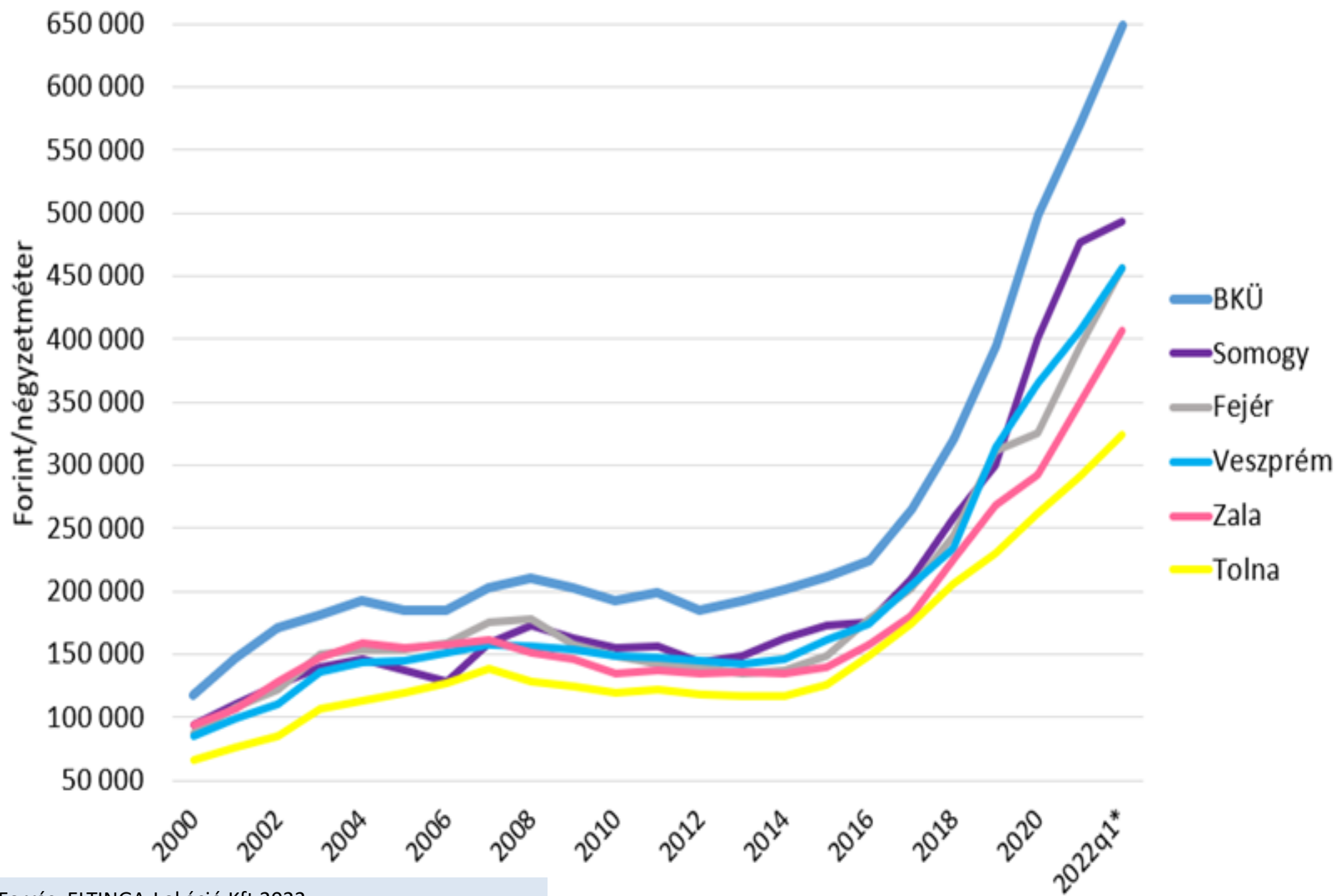
Magyarország településeinek lakásállomány-változása 2001-2022 között, a 2001-es év adatainak %-ában

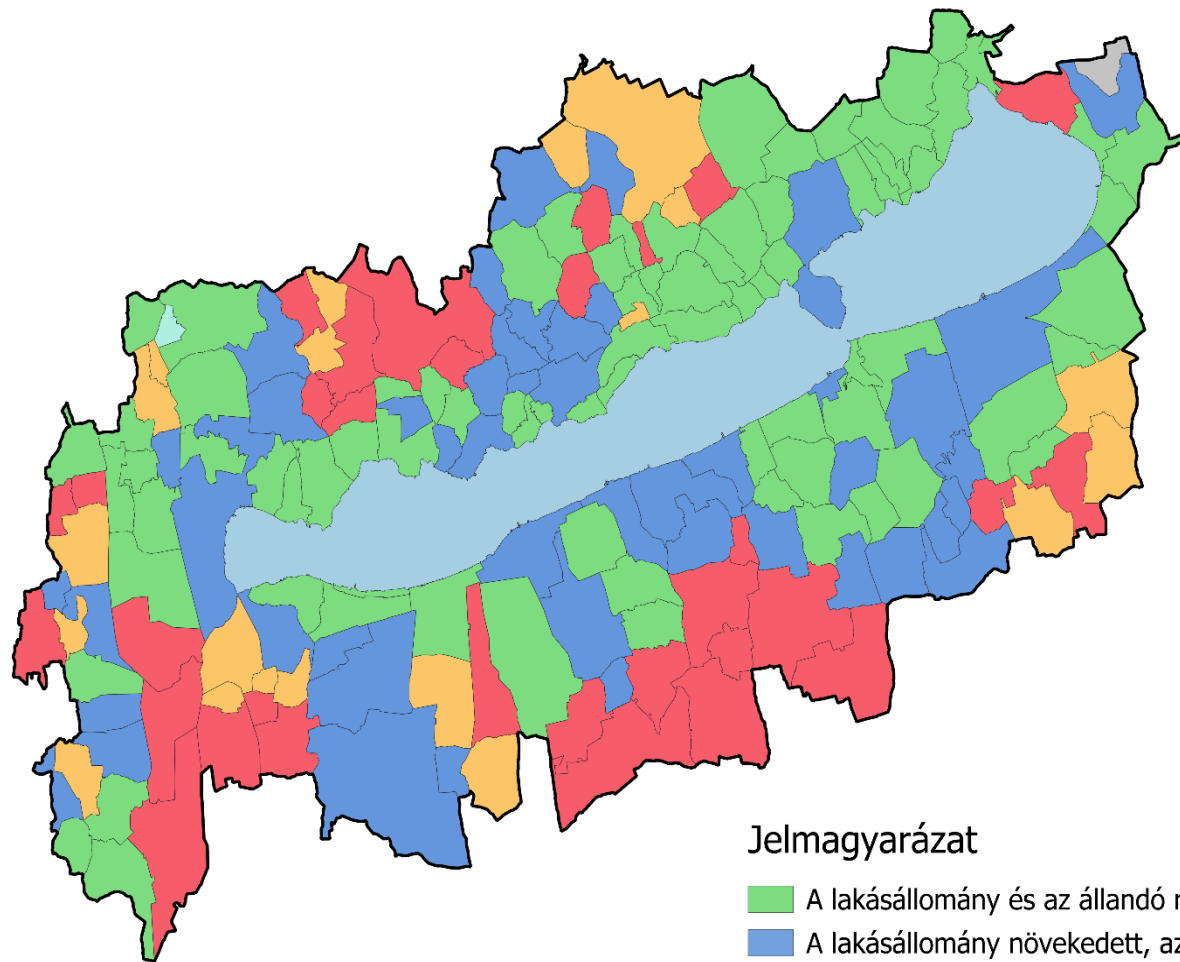
Jelmagyarázat

- Nincs adat
- 45% - 99,9%
- 100%
- 100,1% - 125%
- 125,1% - 150%
- 150,1% - 200%
- 200,1% - 300%
- 300,1% - 398,5%

Lakóingatlanok átlagos fajlagos árának alakulása

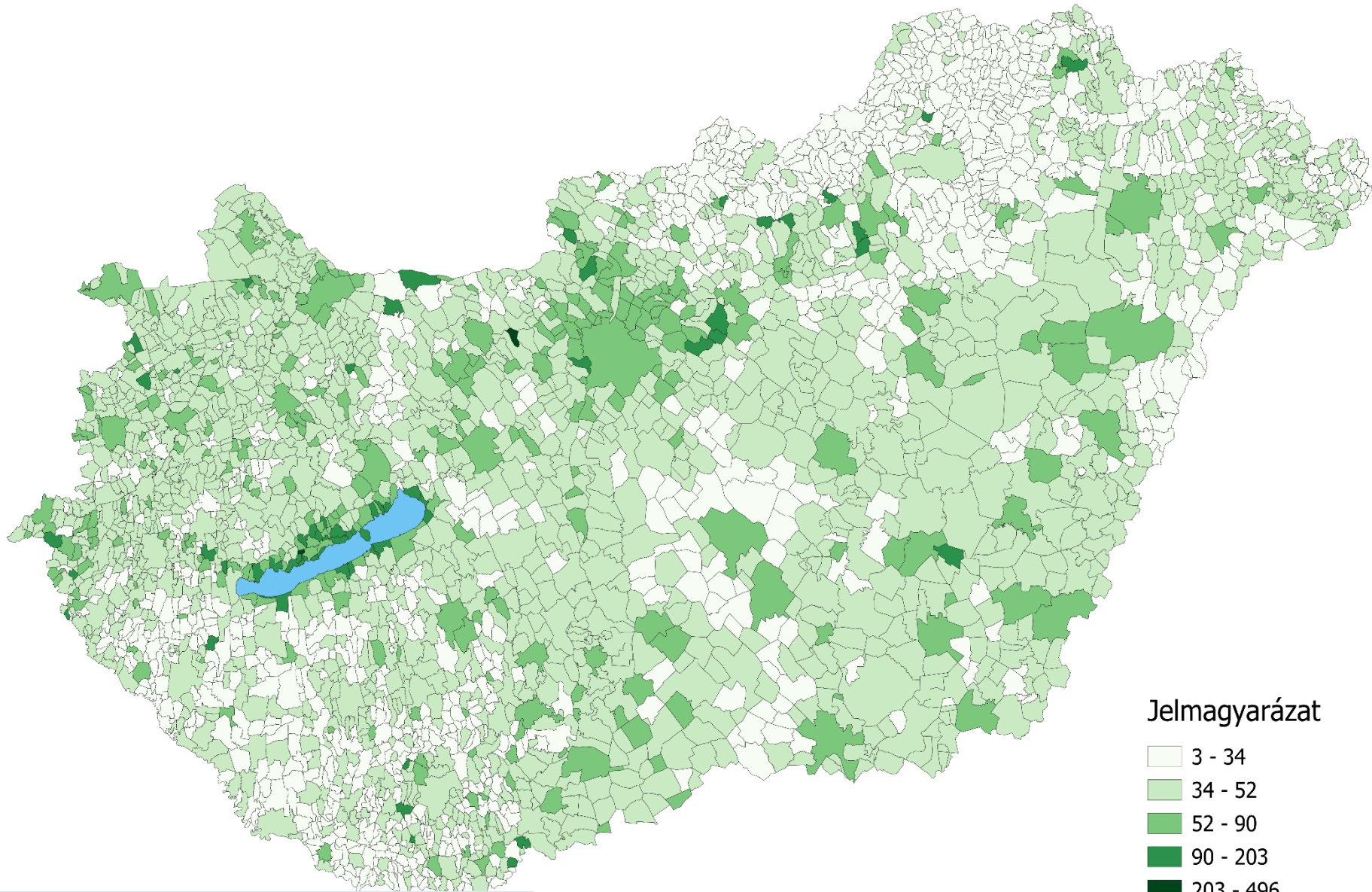
Állandó népesség és lakásállomány változása a BKÜ településein (2014-2023)

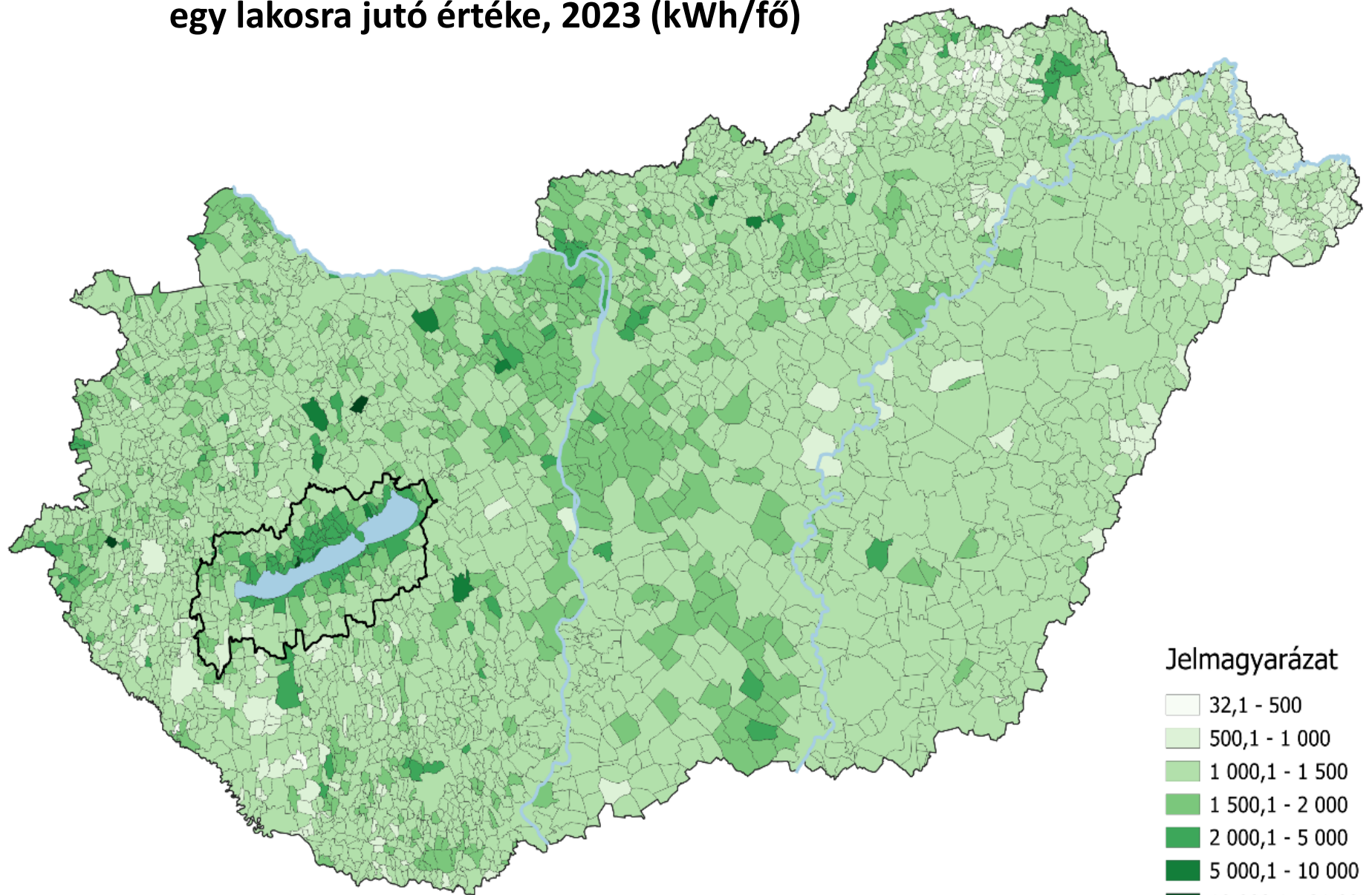
Jelmagyarázat

- A lakásállomány és az állandó népesség egyaránt nőtt
- A lakásállomány növekedett, az állandó népesség csökkent
- Az állandó népesség növekedett, az lakásállomány csökkent
- A lakásállomány és az állandó népesség egyaránt csökkent
- A lakásállomány nőtt, az állandó népesség stagnált
- A lakásállomány és az állandó népesség egyaránt stagnált
- A BKÜ határa

Összes szolgáltatott vízmennyiség (m³) 1000 főre vetítve településenként (2022)

Háztartások részére szolgáltatott villamosenergia egy lakosra jutó értéke, 2023 (kWh/fő)

Jelmagyarázat

- 32,1 - 500
- 500,1 - 1 000
- 1 000,1 - 1 500
- 1 500,1 - 2 000
- 2 000,1 - 5 000
- 5 000,1 - 10 000
- 10 000,1 - 21 095
- A BKÜ határa

Hiányosságok a BKÜ-s közüzemi infrastruktúrában

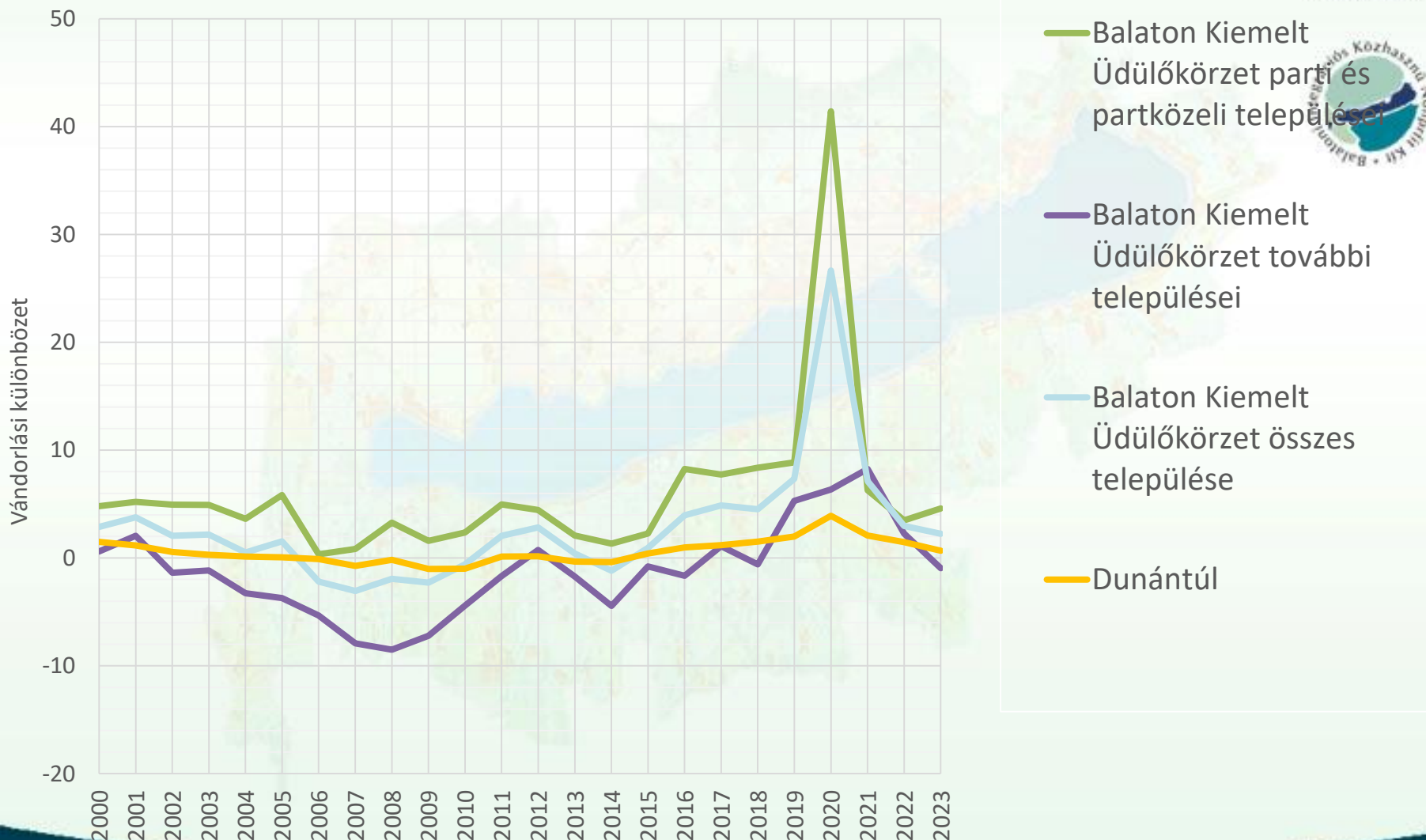
Településvezetői kérdőív (2022)

				Témakör, hiányosság	Említések	Arány az érvényes válaszokból
Tapasztal-e hiányosságokat a település lakosságát ellátó közüzemi infrastruktúra hálózatok kiépítettségében				Szennyvízesatorna hálózat, csapadékvíz elvezetés hiányosságai, előregedett, túlterhelt hálózati rendszerek, egyedi szennyvízkezelés megoldatlansága	47	51,1
				Ivóvíz hálózat, szintkülönbségek miatt problémás víznyomás, túlterhelt, előregedett hálózati rendszerek	18	19,6
				Hiányos, akadozó, gyenge internet és mobil szolgáltatás, elavult technikai infrastruktúra	14	15,2
				Nem bírják a közművek a megnövekedett terheléseket, hiányos a szolgáltatás kiépítettség (pld.: víz, villany, gáz, internet)	5	5,4
	Igen	92	51,1	Elektromos áram szolgáltatási kapacitás problémák	3	3,3
	Nem	88	48,9	Kül-, és belterületi, részben állami tulajdonú úthálózat burkolathiánya, forgalmi terhelhetetlensége	3	3,3
	Total	180	100,0	Hiányos gázvezeték rendszer	2	2,2
				Total	92	100

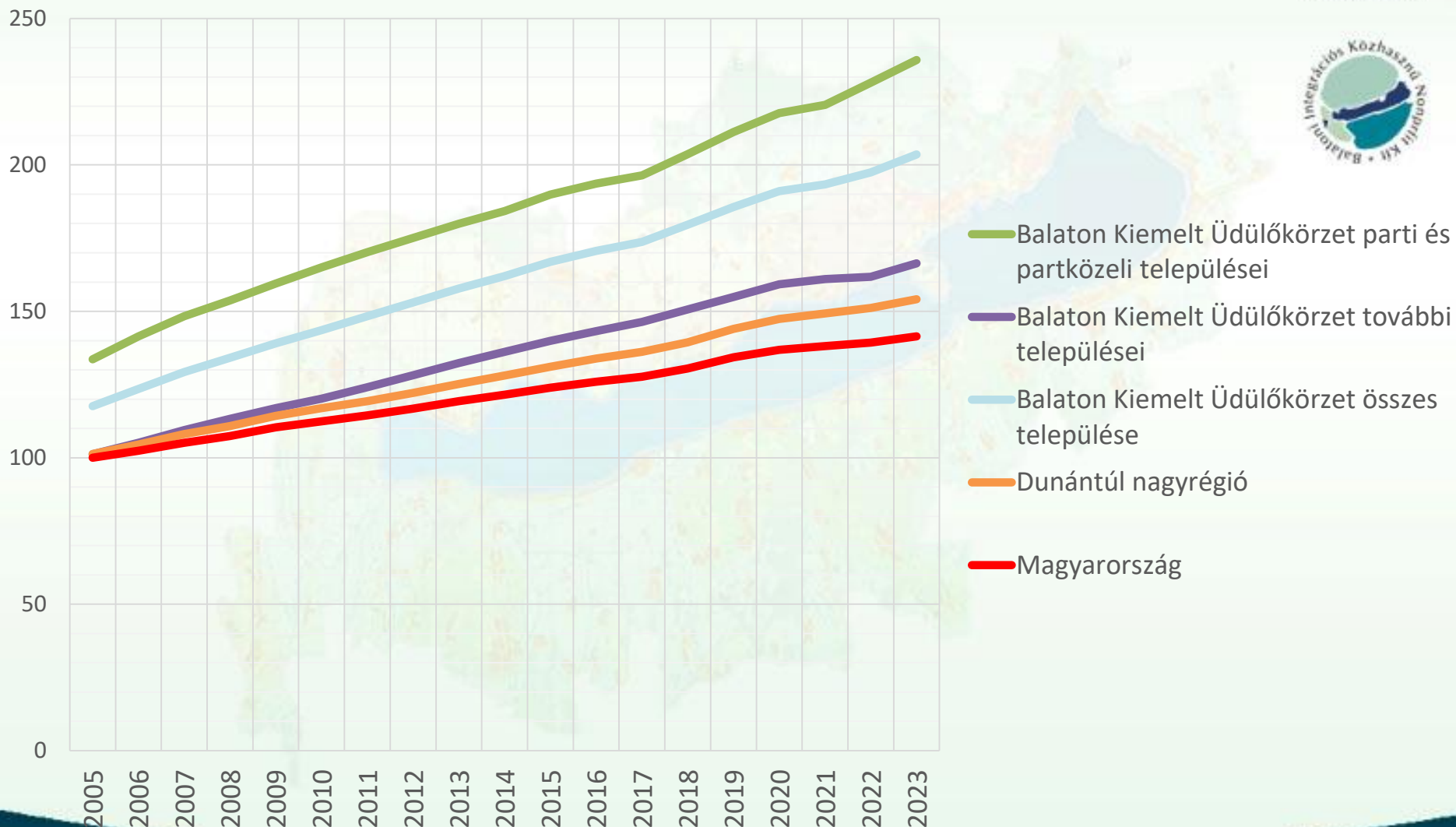
Gyorsuló változások?

MOZGÁSOK A HELYI TÁRSADALOMBAN

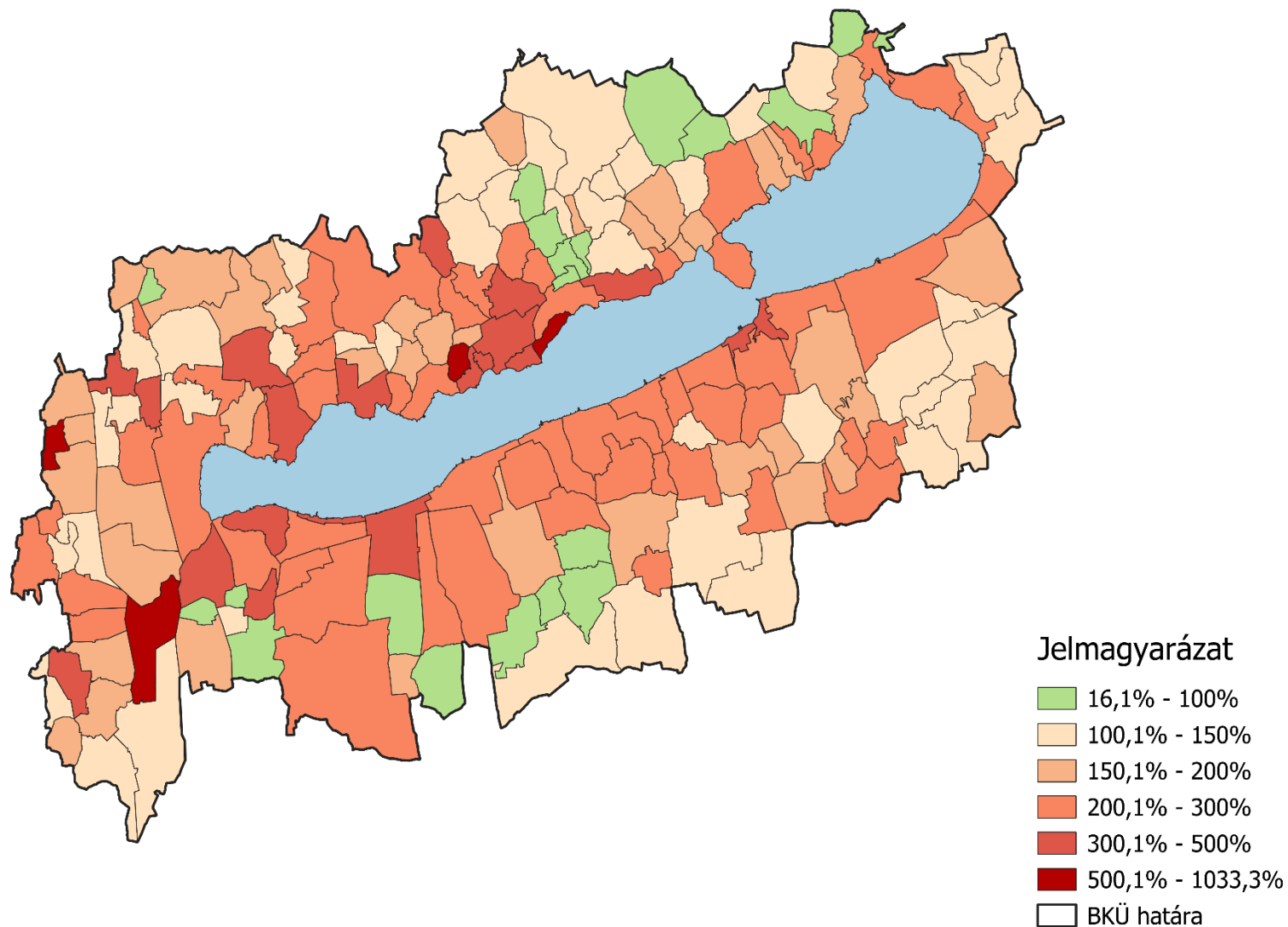
Vándorlási különbözet 1000 lakosra vetített értéke (2000-2023)

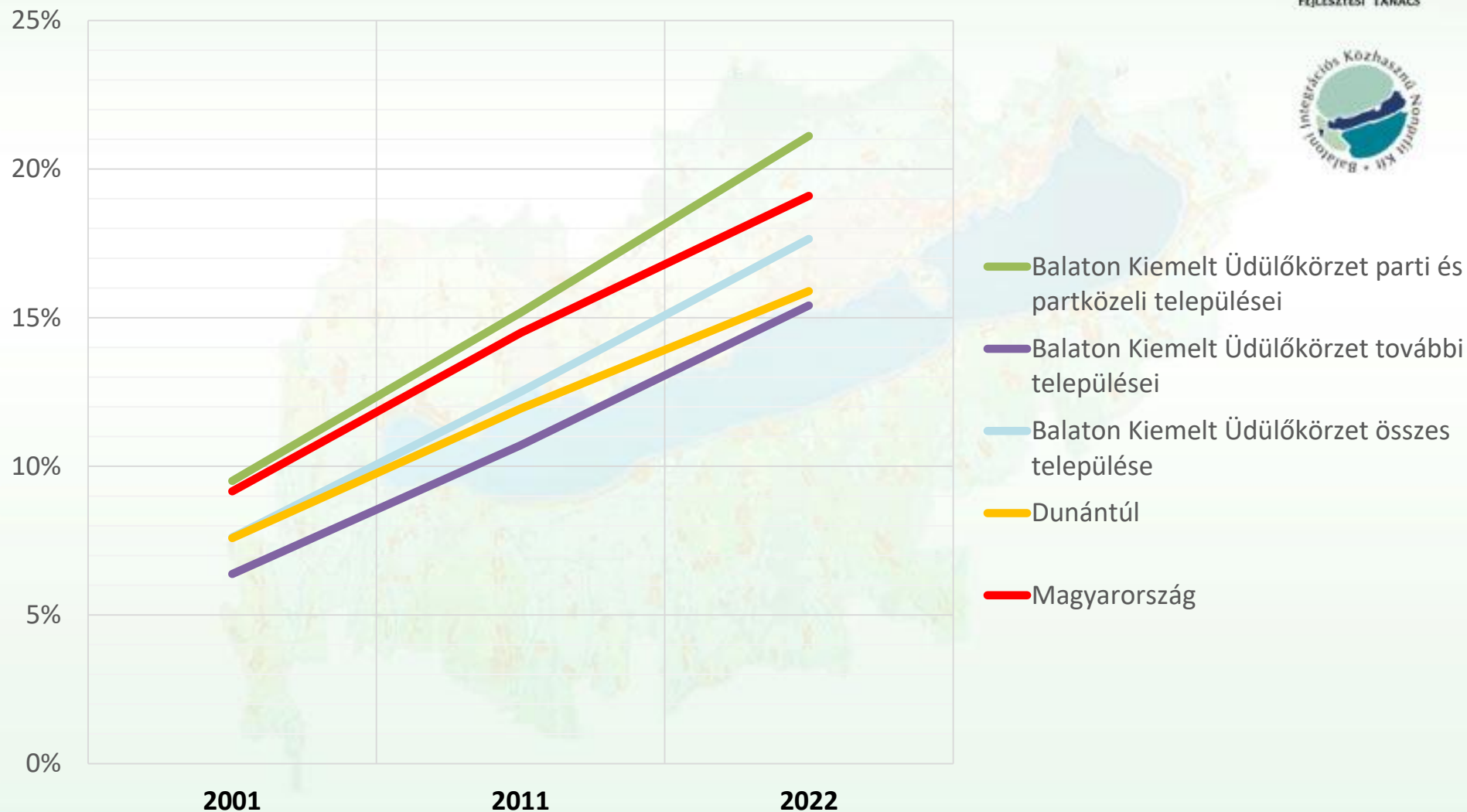
Öregedési index alakulása (fiatakkorúakra jutó időskorúak aránya, %) (2005-2023)

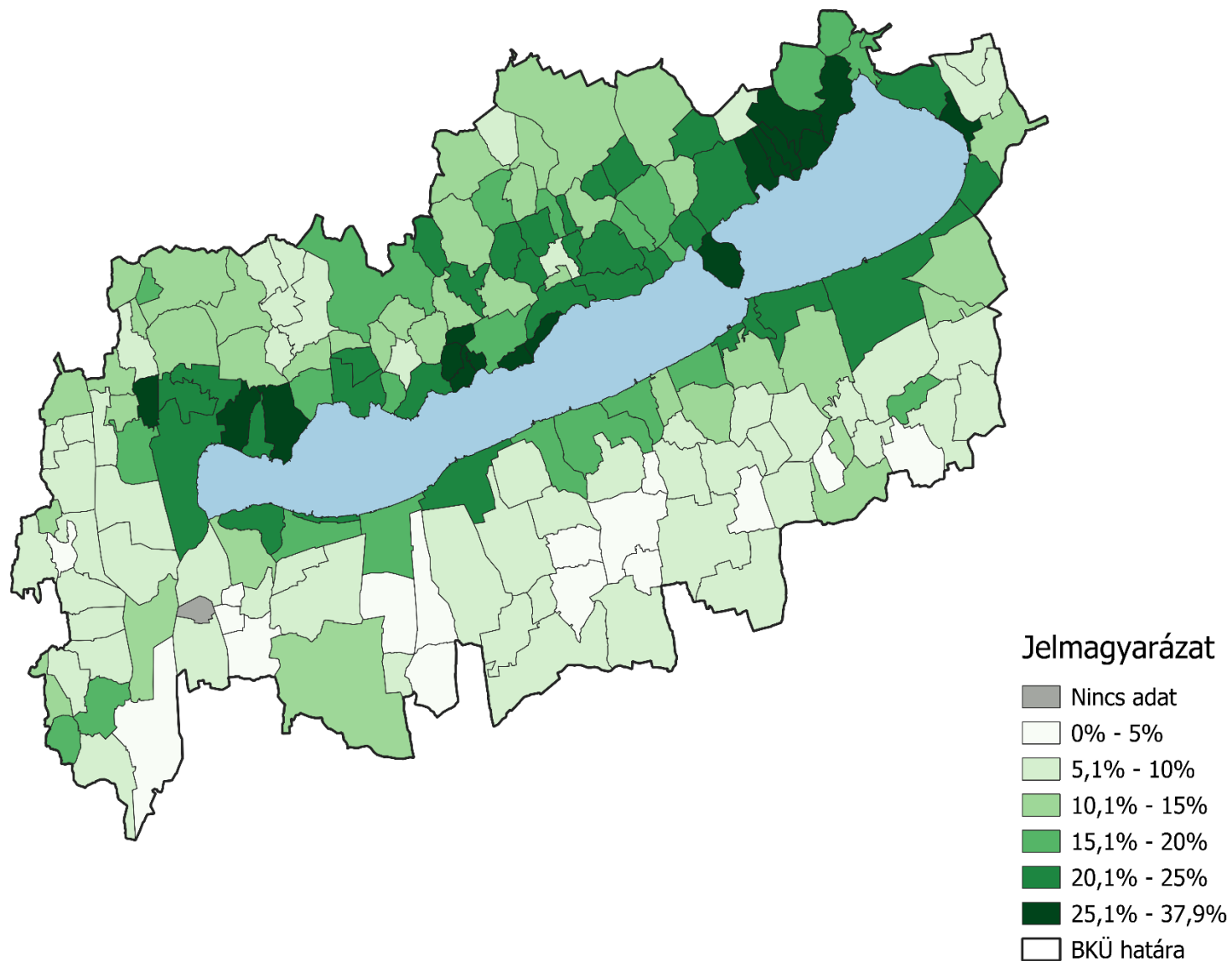
A BKÜ településeinek öregedési indexe (65-x évesek 0-14 évesekhez viszonyított aránya) (2023)

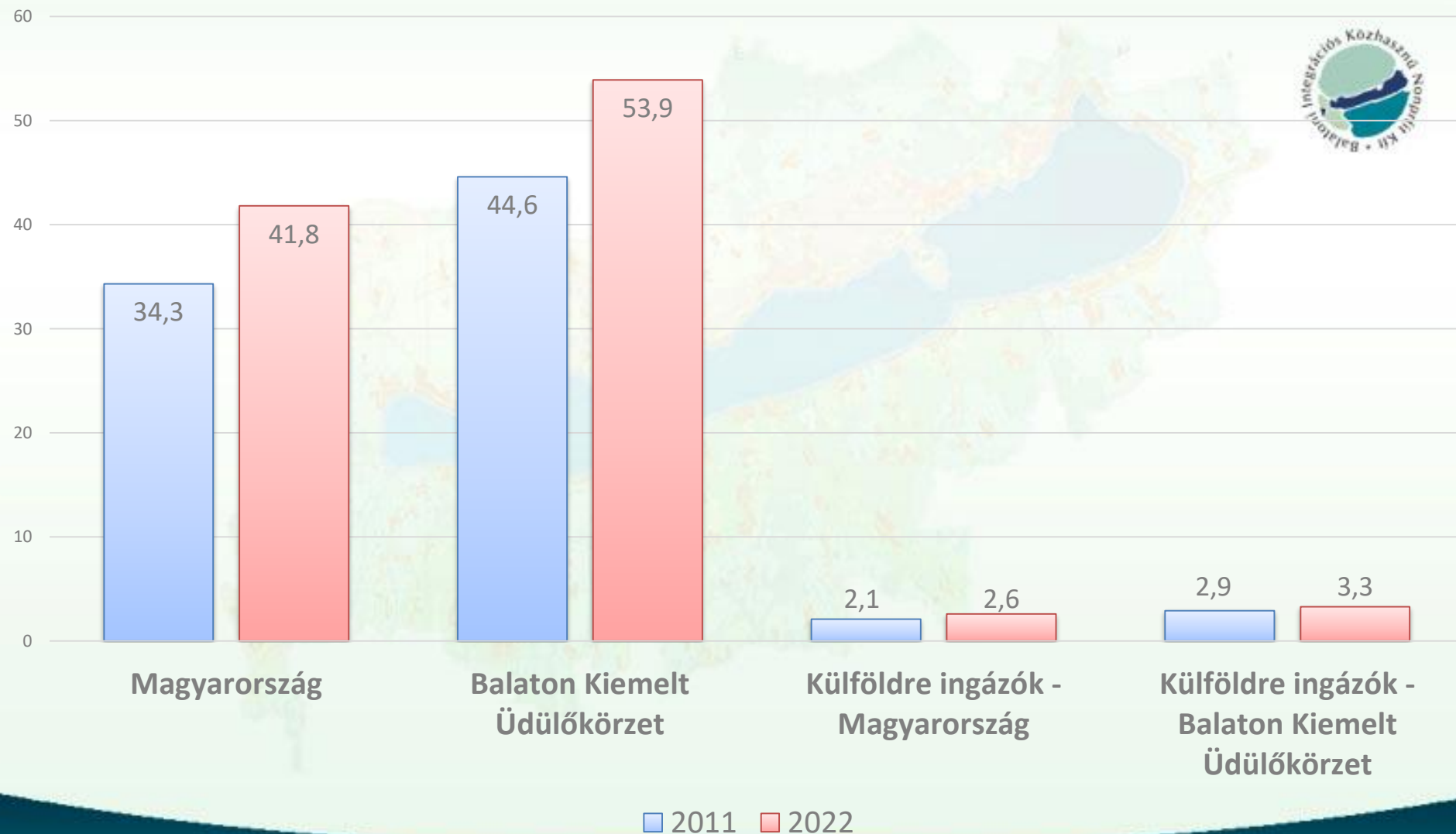
Diplomás népesség aránya a teljes népesség %-ában (2001-2022 - népszámlálások)

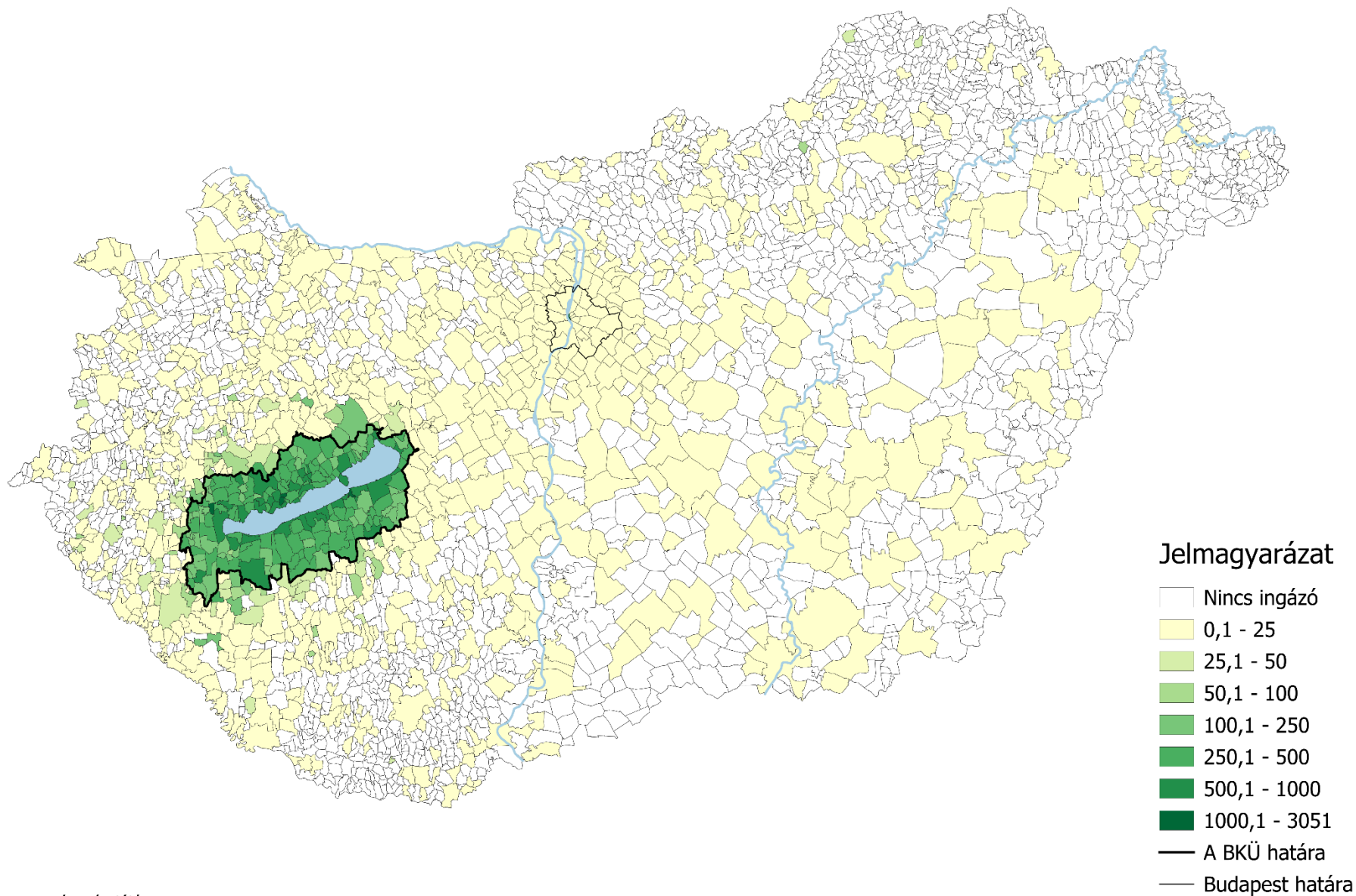
Diplomával rendelkező lakosok aránya a BKÜ településein (2022)

Ingázók aránya a foglalkoztatott népességből (%, 2011; 2022)

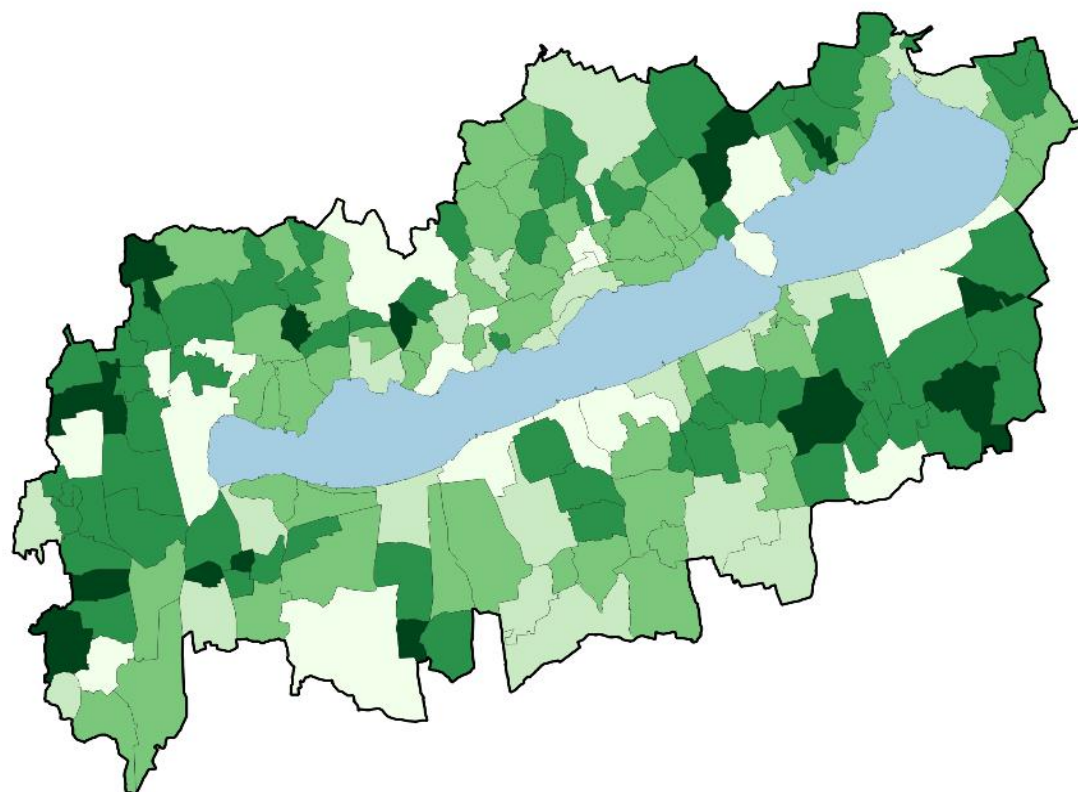

A BKÜ lakosainak ingázási céltelepülései, 1000 aktív korú lakosra vetítve (2022)

Forrás: KSH - népszámlálás 2022

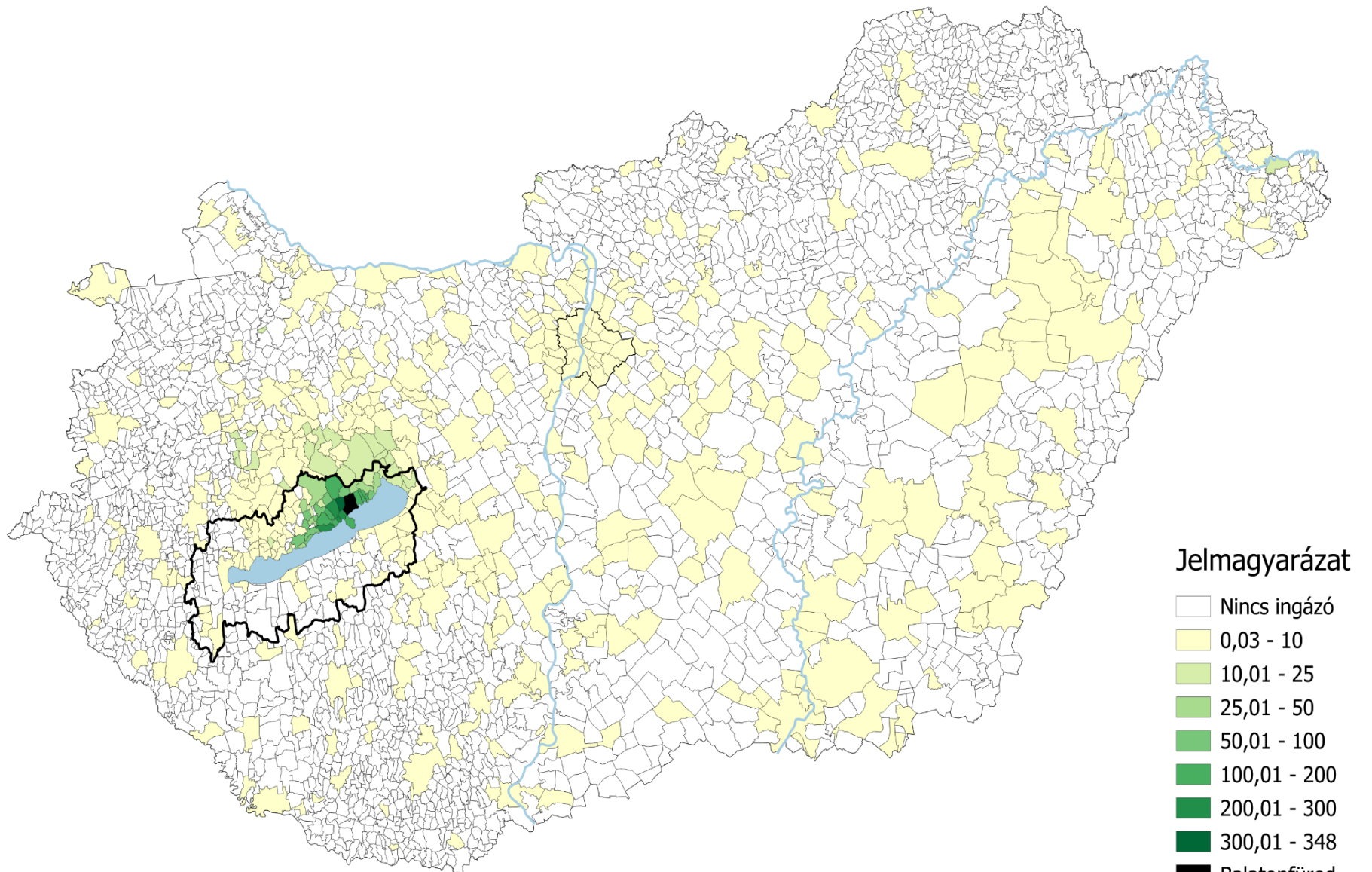
Az ingázók aránya az összes foglalkoztatottból a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein (%; 2022)

Jelmagyarázat

- 28,6% - 50%
- 50% - 60%
- 60% - 70%
- 70% - 80%
- 80% - 90%
- A BKÜ határa

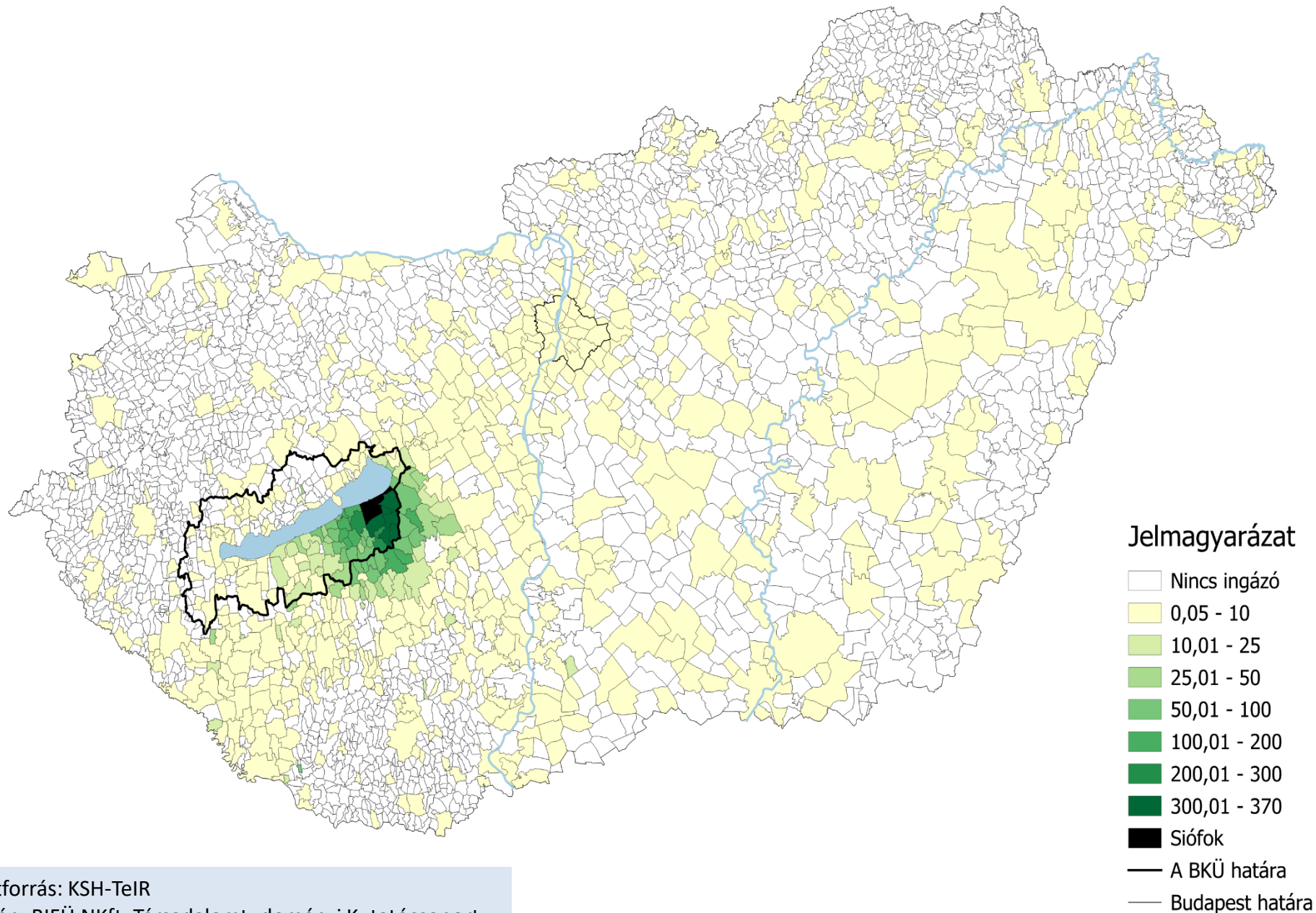
A Balatonfüredre ingázók aránya településenként, 1000 aktív korú lakosra vetítve (2022)

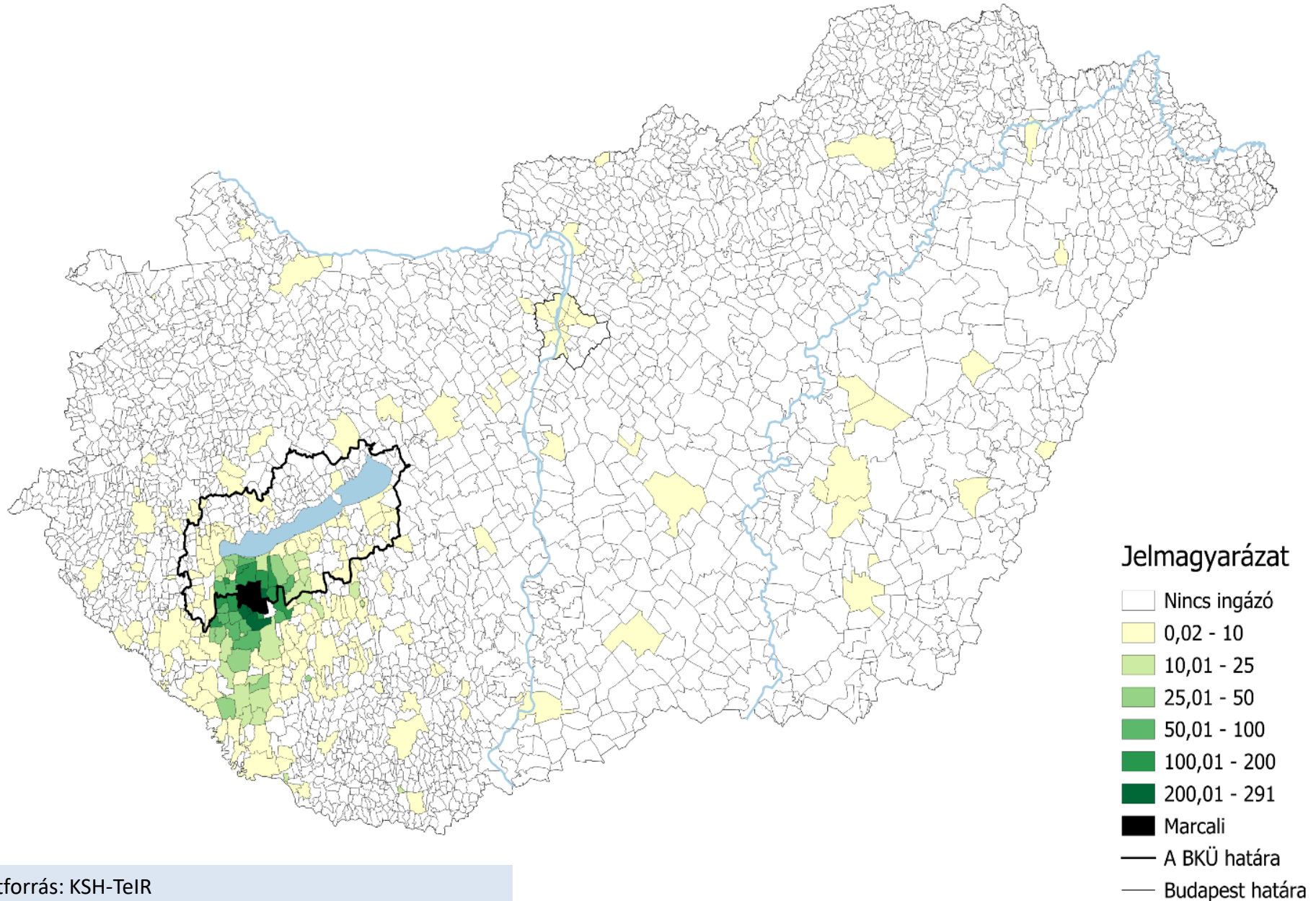
Adatforrás: KSH-TelR

Térkép: BIFÜ NKft. Társadalomtudományi Kutatócsoport

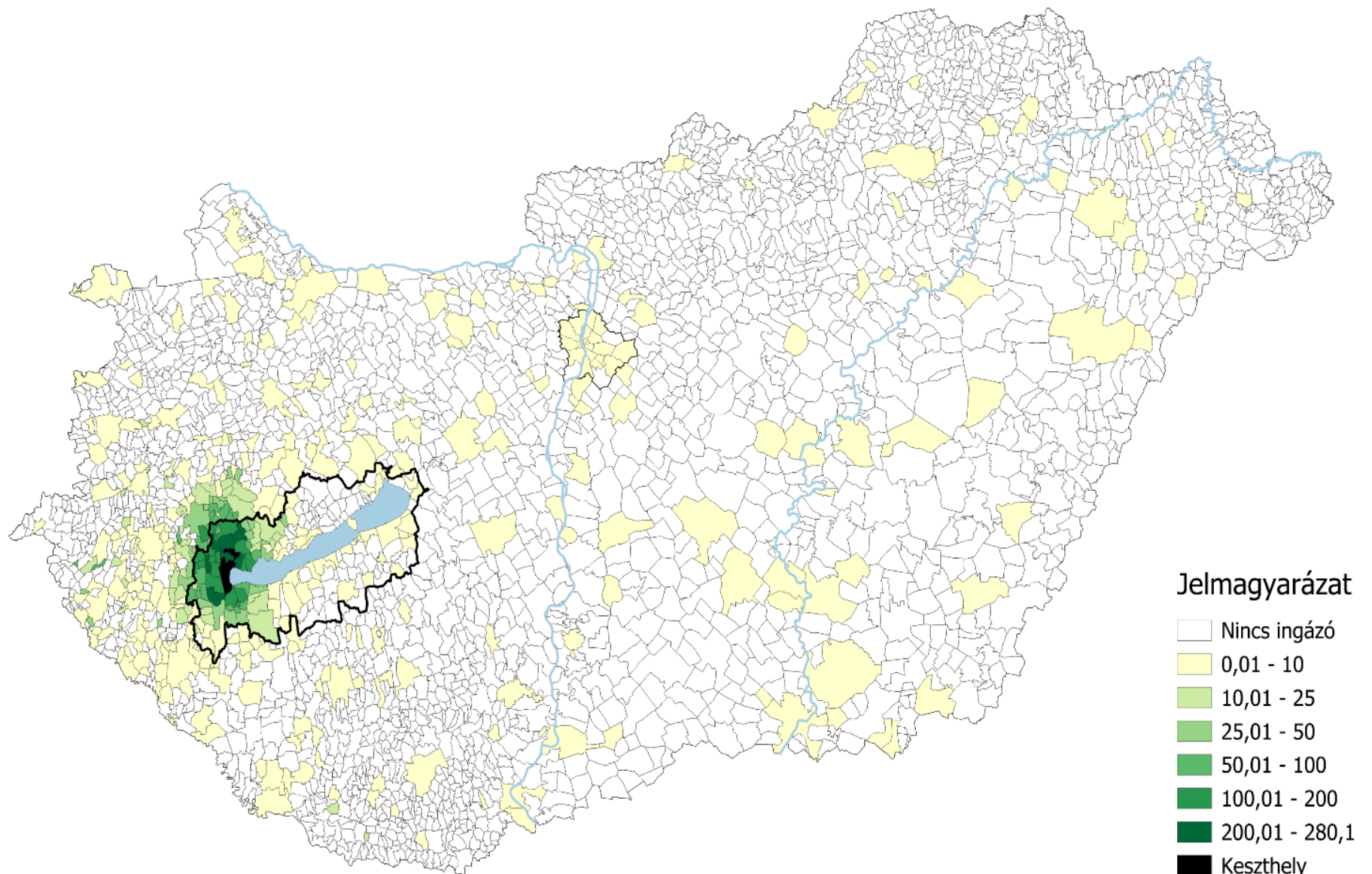
A Siófokra ingázók aránya településenként, 1000 aktív korú lakosra vetítve (2022)

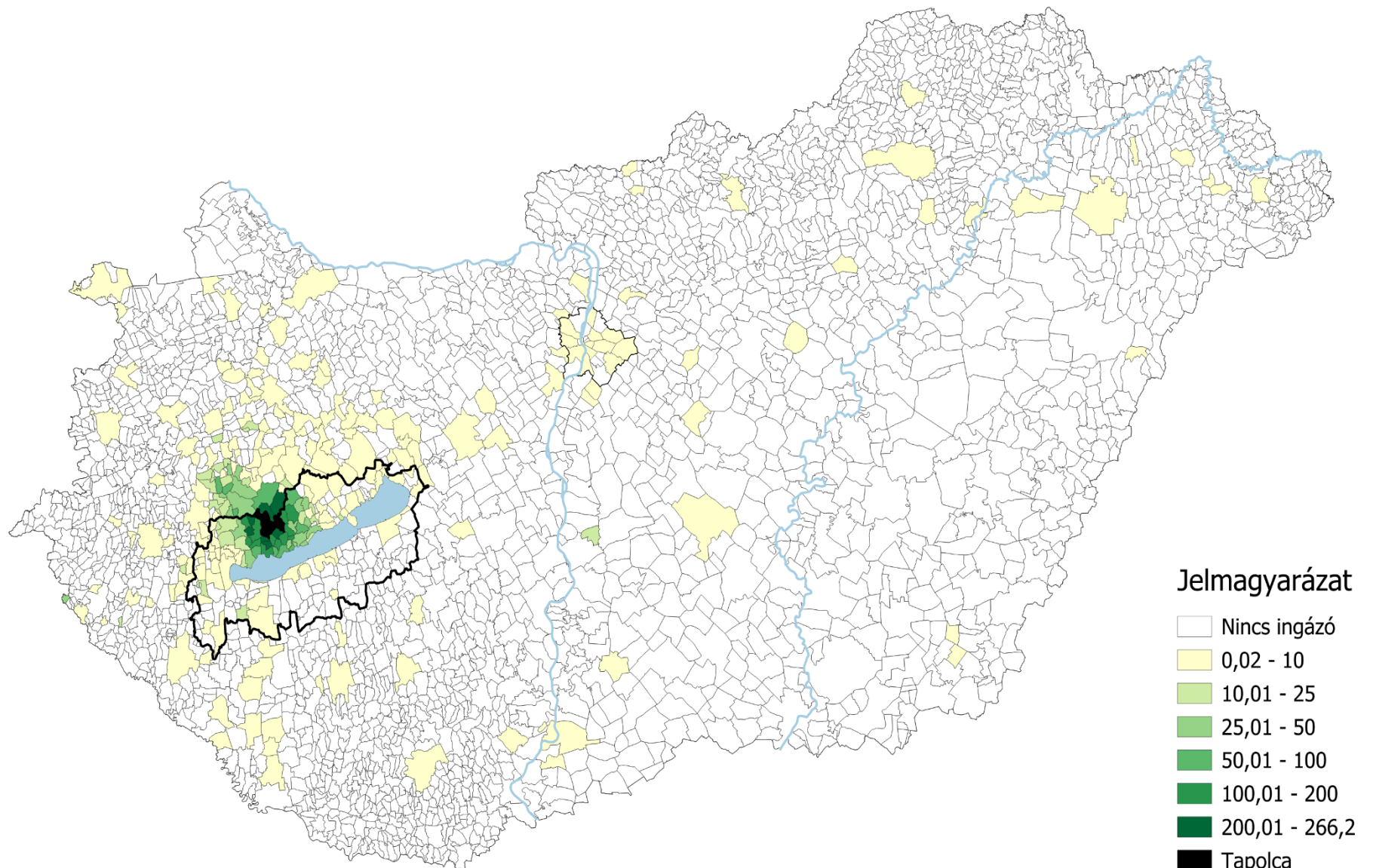
A Marcaliba ingázók aránya településenként, 1000 aktív korú lakosra vetítve (2022)

A Keszthelyre ingázók aránya településenként, 1000 aktív korú lakosra vetítve (2022)

A Tapolcára ingázók aránya településenként, 1000 aktív korú lakosra vetítve (2022)

Mit tegyen a területfejlesztés?

A CSELEKVÉS IRÁNYAI

Területfejlesztési tervezés a Balaton Fejlesztési Tanács alapfeladata

1685/2022. Korm. hat. által elfogadott területfejlesztési tervek

Tematikus fókuszok:

- 1: Klímaadaptáció,** klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás komplex (infrastrukturális és szoft) fejlesztései
- 2: Népeségmegtartó-képesség** javítása
- 3: Térségi kohézió** erősítése

Fejlesztési elvek

- **Táji, természeti, kulturális örökség értékek megőrzése és a fenntartható fejlődés szempontjai mentén történő fejlesztések megvalósulása**
- A helyi lakosok **életminőségének és térségi kötődésének** javítása
- A **parttól távolabbi települések** fejlődési feltételeinek javítása, a **területi fejlettségbeli különbségek csökkentése**
- **PARTNERSÉG, KOOPERÁCIÓ!**

Közlekedésfejlesztés a balatoni tervekben

1. „Elérhető Balaton Program folytatása”

- Kiegyenlítően jó színvonalú belső elérhetőségi viszonyok biztosítása – nem csak Budapest felől!
- A megkezdett elérhetőség-javító fejlesztések folytatása
- Kiegyenlített és jó színvonalú elérhetőségi és szolgáltatási viszonyok a térségen belül!

2. Közlekedésszervezés, közlekedési szövetség

- Régiós közlekedési szervezeti háttér megteremtése - 2007 óta a tervekben!
- Igényvezérelt szolgáltatások kialakítása

3. Lokális forgalomcsillapítás, mikromobilitás

- Zsúfoltság- és zajterhelés-csökkentés
- Gyalogos/kerékpáros/autómentes/zöld zónák létrehozása
- Helyi mikromobilitási szolgáltatások kialakítása

4. Háttértelepülések bevonása - területi különbségek mérséklése közlekedésfejlesztési beavatkozások révén

- Infrastrukturális hiányosságok felszámolása
- A napi ingázás feltételeinek javítása (hivatásforgalmú kerékpárút és közösségi közlekedés, alternatív közlekedési lehetőségek)

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

ELÉRHETŐSÉG:
Balatoni Integrációs Közhasznú NKft.
8600 Siófok
Batthyány u. 1.
bftkht@balatonregion.hu

Társadalomtudományi Kutatócsoport
Balatonfüred
Lóczy Lajos u. 62.
8230
tarsadalomkutato@balatonregion.hu